

RUDOLF LUKÁČ — РУДОЛЬФ ЛУКАЧ

SLOVENSKÁ GEOLOGIA A MINERALOGIA NA NOVÝCH CESTÁCH

СЛОВАЦКАЯ ГЕОЛОГИЯ
И МИНЕРАЛОГИЯ НА НОВОМ ПУТИ

EN SLOVAQUIE, LA GÉOLOGIE ET LA MINÉRALOGIE
S'ENGAGENT SUR UNE NOUVELLE VOIE

V druhom roku päťročnice Slovenská akadémia vied a umení v Bratislave vyšla geologickým vedám natoľko v ústrety, že sa pristúpilo k vydávaniu odborného časopisu pre rastúcu činnosť vedeckých pracovníkov v tomto odbore na Slovensku. Fakt, že vychádza prvé číslo Geologického zborníka, potvrdzuje skutočnosť, že sa za necelých desať rokov rozprúdil a vzrástol vedecký život v geologických vedách na Slovensku natoľko, že nestačí doterajšia publikačná činnosť v jedinom doteraz periodickom časopise Práce Štátneho geologického ústavu v Bratislave.

Bádanie a výskumy v geologických vedách udomácnily sa na Slovensku len v nedávnej minulosti. Môžeme konštatovať, že sústavná vedecká práca vlastne začína r. 1938 založením Slovenskej vysokej školy technickej. V dávnejšej minulosti vyrástol zo slovenského rodu význačný geolog a riaditeľ Ríšskeho geologického ústavu vo Viedni, Dionýz Š t ú r (1829—1893), avšak na Slovensku samom sa geologia ako veda okrem geologických vedeckých pracovníkov na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici takmer nepestovala a neudomácnila. Odborné články z geologických disciplín, najmä profesorov na stredných školách, sa ojedinele objavovali v časopisoch slovenských spolkov, ako Matice slovenskej v Turčianskom Svätom Martine, Slovenskej muzeálnej spoločnosti v Turčianskom Svätom Martine alebo Slovenskej učenej spoločnosti v Bratislave a i.

Aj keď nebolo vedecké stredisko na Slovensku, od dvadsiatych rokov tohto storočia venovali sa takmer sústavnému geologickému výskumu Slovenska interní i externí členovia čl. Štátneho geologic-

kého ústavu v Prahe, ktorí svoje práce publikovali v tlačových sbierkach Štátneho geologického ústavu čsl. republiky v Prahe.

Prvé zárodoky sústavnej geologickej práce na pôde Slovenska sa dali očakávať po zriadení Štátneho banského múzea Dionýza Štúra v Banskej Štiavnici, ktoré zriadili a otvorili r. 1927 z iniciatívy neb. prof. Dr. Fr. Ulricha, v tom čase docenta Karlovej univerzity. Prvé publikačné možnosti sa začínajú rozvíjať z iniciatívy Dr. Fr. Fialu, ktorý k 10-ročnému výročiu trvania Št. banského múzea vydáva I. sväzok Sborníka štátneho banského múzea D. Štúra v Banskej Štiavnici (1937) a o dva roky neskôr vychádza II. sväzok Sborníka (1939). Nádejne sa rozvíjajúcu publikačnú činnosť ďalej zhatily vojnové udalosti. Tento sľubný začiatok, aj keď skončil v závoze, jednako len zasial semeno, ktoré vzišlo na pôde novozaloženého Štátneho geologického ústavu v Bratislave r. 1940, ktorý bol postupne vybudovaný zásluhou a veľkou obetavosťou prof. Dr. D. Andrusova. Výsledky práce Štátneho geologického ústavu spolu s ústavmi Geologicko-paleontologickým a Mineralogicko-petrografickým univerzity a techniky sú reprezentované už r. 1941 prvým sošitom Prác Štátneho geologického ústavu v Bratislave, ktoré sa aj naďalej sľubne rozrastajú.

Keď však na prahu druhého roku päťročného plánu začína vychádzať nový vedecký časopis geologického smeru Geologický sborník, vydávaný Slovenskou akadémiou vied a umení, svedčí to len o tom, že z malých začiatkov rozrastá sa káder vedeckých pracovníkov, ktorí pozvoľna, ale isto a definitívne zakotvili na Slovensku v rozmáhajúcich sa geologických vedách. Tento fakt je dôkazom, že v ľudovej demokracii kultúrna oblasť má široké možnosti rozvoja, čo sa prejavuje najmä na Slovensku rozmnožovaním výskumných a vedeckých ústavov, otváraním nových vysokých škôl, zakladaním nových vedeckých a popularizačných časopisov a umožňovaním vydávať knižnú vedeckú a popularizačnú tvorbu. Oblasť vedecká a bádateľská stojí pred možnosťami, aké doteraz u nás nemala a o akých sa nám Slovákom v kapitalistickom zriadení nemohlo ani snívať. Zato, že vo všetkých kultúrnych odvetviach kráčame milovými krokmi vpred a že naša vlasť tým rastie aj vo všetkých sektoroch hospodárskeho života, nemôžeme nespomenúť veľkú zásluhu a uznanie štátnej školskej správe ako aj štátnej správe pre priemysel a obchod. Treba kvitovať s plným uznaním, že ich zásluhou a za vedenia komunistickej strany sme prekonali ľahko všetky začiatkové ťažkosti a rozbiehame sa s mladistvým elánom vpred, v ústrety socializmu.

Za týmto cieľom sa dáva na cestu aj náš nový časopis. Geologický výskum nášho hornatého Slovenska patrí medzi základné problémy

nášho ľudovodemokratického štátu, lebo pomáha rozvíjať naše znárodnené baníctvo a tým pomáha rozširovať surovinovú bazu pre huty a vysoké pece. To má priamy vplyv na náš ťažký priemysel a teda na hospodárske povznesenie našej vlasti.

Keď prajem Geologickému zborníku na začiatkovej ceste mnoho úspechu, verím, že bude prispievať svojím spôsobom k plneniu už spomenutých úloh a bude zároveň vhodným miestom na šírenie vzdelanosti o geologických vedách.

10. I. 1950

Bratislava